

A TARTALOMBÓL:

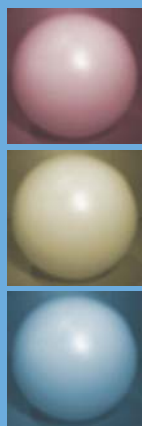
Az MKE új főtítkára
és IB-tagjai

Nyugtató szavak
a félelmetes GMO-ról

Szimmetria

– egy matematikus szemével

EuCheMS Newsletter,
2015. szeptember

MAGYAR KÉMIKUSOK LAPJA

A MAGYAR KÉMIKUSOK EGYESÜLETE HAVONTA MEGJELENŐ FOLYÓIRATA • LXX. ÉVFOLYAM • 2015. SZEPTEMBER • ÁRA: 850 FT

A lap megjelenését
a Nemzeti Kulturális Alap
támogatja

Nemzeti Kulturális Alap

A kiadvány
a Magyar Tudományos
Akadémia támogatásával
készült

Egyszerű működtetés

Alacsonyabb kimutatási határok kevesebb mintaelőkészítéssel. A **Thermo Scientific TSQ 8000** hármas kvadrupol **GC-MS/MS** kiemelkedő, jövőbiztos analitikai teljesítményt biztosít a lehető legnagyobb termelékenység mellett. A kifejezetten robusztus, rutin elemzésekre tervezett TSQ 8000 rendszer a Thermo Scientific évtizedek óta bevált hármas kvadrupol technológiájának legkorszerűbb változatát ötvözi a kicsiszolt szoftverkörnyezettel, amely egyszerűvé teszi az MS/MS technika használatát a módszerfejlesztéstől a jelentés elkészítéséig.

Brillións eredmények

• www.thermoscientific.com/tsq8000

Thermo
SCIENTIFIC

Kizárólagos képviselet:

UNICAM Magyarország Kft., 1144 Budapest, Kőszeg utca 27.

Telefon: +36 1 221 5536 • Fax: +36 1 221 5543

E-mail: unicam@unicam.hu • Web: www.unicam.hu

20 éves

UNICAM
Magyarország Kft.

MAGYAR KÉMIKUSOK LAPJA

HUNGARIAN CHEMICAL JOURNAL

LXX. évf., 9. szám, 2015. szeptember

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTE SZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
JANÁKY CSABA, LENTE GÁBOR,
NAGY GÁBOR, PAP JÓZSEF SÁNDOR,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
[SZEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő,
ANTUS SÁNDOR, BECK MIHÁLY,
BIACS PÉTER, BUZÁS ILONA,
HANCSÓK JENŐ, JANÁKY CSABA,
JUHÁSZ JENŐNÉ, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
KÖRTVÉLYESI ZSOLT,
KÖRTVÉLYESSY GYULA,
LIPTAY GYÖRGY, MIZSEY PÉTER,
MÜLLER TIBOR, NEMES ANDRÁS,
RÁCZ LÁSZLÓ, SZABÓ ILONA,
TÖMPE PÉTER, ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők

A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883

Fax: 36-1-201-8056

Email: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete

Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA

Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.

Nyomás és kötés: Mester Nyomda

Felelős vezető: ANDERLE LAMBERT

Tel./fax: 36-1-455-5050

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete

Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank

10700024-24764207-51100005 sz.

számlájára „MKL” megjelöléssel

Előfizetési díj egy évre 10 200 Ft

Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti

a Batthyany Kultur-Press Kft.,

H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

1251 Budapest, Postafiók 30.

Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:

SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,

1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,

e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális számaink tartalma,

az összefoglalók és egyesületi híreink,

illetve archivált számaink honlapunkon

(www.mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541

HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)

HU ISSN 1588-1199 (online)

Új tanév kezdődik a közoktatásban és a felsőoktatásban. Reményekkel és bizakodással tehetnek el bennünket a kormányzati ígéretek, de ezek a napi gyakorlatban néha másként jelennek meg.

Az elmúlt félév két utolsó Kari Tanács-ülésének emlékeit szeretném megosztani olvasóinkkal, melyek nem töltötték el optimizmussal a felsőoktatás közeli jövőjét célzó kormányzati elképzelések megvalósulásainak realitásait illetően.

A június végi tanácsülésen tárgyaltuk a szegedi TTK ügyrendjét. Az érdemi pagrafusok egyike az ügyrend elején a felsőbb szabályzatokból származóan kimondja: „A szabályzat a rektor, a kancellár, a dékán és a Szent-Györgyi Albert Kli-

nikai Központ elnöke számára felhatalmazást adhat, hogy egyes kérdéseket utasításban szabályozzanak.” Ezt követően mintegy 40 oldalon keresztül részletezi a Kar és egységei demokratikus működésének feltételeit és módját. Teljes bizalom van az egyetem első számú vezetőivel szemben, akikről nem tételezem fel, hogy vissza akarnának élni a szabályzat adta lehetőséggel. A rendszer nem tetszik, amely ezt lehetővé teszi. A Kari Tanács a dékán vonatkozásában korrigálta ezt a pontot, de a többi vezetőre nem terjedt ki a hatásköre.

A következő ülés a Kar költségvetését tárgyalta. Mint kiderült, a Szenátus által elfogadott egyetemi költségvetés alapján a Kar teljes normatív állami támogatása 1,8 milliárd Ft, a 2014. évi keret majdnem 98 százaléka. Ez 5000 hallgató éves oktatási költségeihez való állami hozzájárulás. Ha belegondolok, ez majdnem eléri a legutóbbi lottó ötös egyharmadát. Bár lehet, hogy a felsőoktatásra fordított állami költségvetési főösszeg, amit az országgyűlés elfogad, évről évre nagyobbak tűnik, ez az összeg évről évre folyamatosan csökken. Felvetődött bennem a gondolat: talán érdemes volna lottózni, annak a valószínűsége ugyanis, hogy nyerünk a lottón, nullánál nagyobb. Az állami támogatás növekedéséé viszont az eddigi tapasztalatok szerint nulla.

Hogy a közoktatásról se feledkezzünk meg, csak utalnánk Czunyiné Bertalan Judit köznevelési államtitkár minapi megnyilatkozására, amikor nem túl szerencsésen kémiai példákon világította meg mondanóját egy oktatási konferencián. Ez a kémiantárok körében kiverte a biztosítékot (az Index nyomán az ominózus nyilatkozat az MKE Facebook-oldalán is olvasható, www.facebook.com/mkeface).

A végére egy jó hírt hagytam. Az Egyesült Királyság népessége, egy friss felmérés szerint, egészen pozitívan vélekedik a természettudományok társadalmi hatásáról, amint a Chemical & Engineering News június 8-i számában olvasható. A cikk az MKL-ben hamarosan magyarul is megjelenik. Érdemes volna hazánkban is készíteni egy hasonló felmérést. Félek, hogy az eredmény mást mutatna.

Nem maradt már helyem, hogy olvasnivalót ajánljak szeptemberi számunkból, de ezen könnyen túltehetik magukat, ha végiglapozzák a folyóiratot. Ígérem, ebben a számban is találnak olyan cikket, ahol megállnak a lapozásban, és kicsit több időt töltenek el az átfutásával, netán alaposan elolvassák, át is gondolják, vitatkoznak a szerzővel. Jó böngészést!

2015. szeptember

Kiss Tamás
Kiss Tamás

TARTALOM

TISZTÚJÍTÁS

Bemutatkozik az MKE új főtítkára, **Pálinkó István** és a hat új IB-tag:

**Adányiné Kisbocskói Nóra, Demeter Ádám, Fábíán István,
Keglevich György, Murányi Zoltán, Szántay Csaba**

266

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

Gyevi-Nagy László, Tasi Domonkos Attila, Remete Attila Márió, Tasi Gyula:

Szimmetria – egy matematikus szemével. 90 éve született a kémiai Nobel-díjas
Sir John Anthony Pople

271

Bruckner-termi előadás

Juhász László: Glükopiranozil-oxadiazol- és triazol-karboxamidok

mint GP-inhibitorok: szintézis, enzimkinetika és szerkezet-hatás összefüggések

278

KÖNYVISMERTETÉS

Rácz László: Motorbenzinek (Hancsók Jenő, Eller Zoltán, Kriván Eszter:

Korszerű motor- és sugárhajtómű üzemanyagok. I. Motorbenzinek)

280

KITEKINTÉS

Venetianer Pál: Nyugtató szavak a félelmetes GMO-ról

281

Lente Gábor: Könnyen emészthető, humoros tudomány. A 2014-es Ig Nobel-díjakról

283

VEGYIPAR- ÉS KÉMIATÖRTÉNET

Kálmán Alajos: Mester és tanítvány: Sir Lawrence Bragg (1890–1971)

és Náray-Szabó István (1899–1972)

284

Próder István: Felújított kiállítások az ötvenéves Vegyészeti Múzeumban.

Negyedik rész

287

EuCheMS Newsletter, 2015. szeptember

291

Vegyészkalendárium (Pap József Sándor rovata)

295

MEGEMLÉKEZÉS

Kiss Attila, Kónya Krisztina, Somsák László: Prof. Dr. Patonay Tamás

296

Flórián Károly, Heltai György: Prof. Ing. Mikuláš Matherny DSc.

297

VEGYÉSZLELETEK

Lente Gábor rovata

298

EGYESÜLETI ÉLET

A HÓNAP HÍREI

300

301

Címlap:

Kianitkristályok
(fotó: Parent Géry,
commons.wikimedia.
org). Illusztráció
Kálmán Alajos
írásához